

Partipolitiseringen av samhället

Det svenska samhället håller alltmer på att omfattas av ett slags total – för att inte säga totalitär – partipolitiseringsfråga. Varje samhällsfråga blir en partipolitisk fråga. Endast det mest privata – om ens det – hålls utanför den partipolitiska sfären.

Denna totala partipolitiseringsfråga kan naturligtvis ses som den demokratiska samhällets högsta utvecklingsfas. Allt är underordnat det politiska beslutssystemet och därmed partipolitiken. I en mening har samhället därmed nått ett slags slutlig demokratisering.

Samtidigt har vi därmed dock fjärat oss långt från den västerländska samhällsform som vi normalt associerar till när vi tänker på ett demokratiskt samhälle. Det demokratiska samhället i traditionell västerländsk mening är ett samhälle med begränsad offentlig maktutövning där den offentliga makten fungerar under effektiv demokratisk kontroll. Detta är något i grunden annat än det totalt partipolitiserade samhälle som vi kommit så nära i vårt land.

Den begränsade offentliga maktutövningen innebär att det finns andra maktcentra i samhället än de offentliga organen. Det finns sfärer inom ekonomi, press, vetenskap och kultur som helt eller delvis existerar oberoende av och utan relation till den partipolitiserade offentliga maktutövningen.

I ett samhälle byggt på sådan grund bryts verkligheten i ett antal olika prismor och verklighetsbilden blir därmed alltid mångfacetterad. De olika bilderna kan vara åtskilda men behöver i och för sig inte vara motsatta. De är ofta inte ens relaterade till varandra. Det finns därmed annat än partipolitik och partipoli-

tiskt kategoriserbara bilder av samhället. Det finns sfärer mot vilka bilder bryts som överhuvudtaget inte har med partipolitiken att göra. Eller riktigare uttryckt. Med vilka partipolitiken inte har att göra.

Det är av fundamental betydelse att inse denna skillnad i sig mellan vår form av total partipolitiseringsfråga och den traditionella västerländska samhällsformen. I vårt samhälle med dess totala partipolitiseringsfråga innebär pluralism att det är flera partier som deltar i den politiska tråtan. I det traditionella västerländska samhället finns det inte bara mångfald i den partipolitiska sfären. Det finns många sfärer och flera av dessa sfärer är inte beroende av eller relaterade till den partipolitiska spelet om och inom den offentliga maktutövningen.

Men skillnaderna mellan samhällsformerna är inte bara abstrakta. I det samhälle vars inre liv till stor del ligger vid sidan av partipolitiken blir skeendet aldrig blott en funktion av den partipolitiska debatten utan påverkas också och ofta av utveckling och dialog i forskning, näringsliv och kulturliv. Detta samhälle kommer med mycket stor sannolikhet att uppvisa en helt annan utvecklingskraft och förmåga till förnyelse än det totalt partipolitiserade samhället. Anledningen härtill är tämligen lätt att se. De politiska partierna söker av självklara skäl stöd hos *befintliga* opinioner. Dessa *befintliga* opinioner kan *definitions*mässigt bara omfatta kända och konventionella synpunkter och handlingsalternativ. Är det då så, att hela samhället underordnas det partipolitiska livet, och detta i sig saknar förmåga till förnyelse, kommer också samhället i sin helhet att sakna

förmåga till förnyelse.

Förnyelsen och utvecklingen av samhället bygger på att impulser som inte styrs av denna partipolitikens inneboende konservatism påverkar åsiktsbildning och förhållningssätt hos människorna. Detta i sin tur bygger på att vi vidmakthåller det traditionella västerländska

samhällsidealet med mångfald, makt-spridning och skilda sfärer i samhället. Annars hamnar vi i den förstelning och förstening som kännetecknar totalitära samhällen. Sverige kommer då att bli den första öststaten med bibehållet flerpartisystem. Men likväl en öststat.

Nu kommer resultatet av Svensk Tidskrifts citatsamling

LÖNTAGARFONDER

**Motiv och
konsekvenser**

En argument- och citatsamling

Skriften utkommer under maj månad och kan beställas från
Svensk Tidskrift, Linnégatan 28-30, IV, 114 47 Stockholm
Telefon: 08/67 59 55 Postgironummer: 7 27 44-6
Pris: kr 17 inkl moms